

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדיר

زو هديره ZO HADEREKH

גיליון 49, 16 בדצמבר 2020

שוויון לכל

מירושלים ועד לסהרה המערבית, שלטון הימין מצדד באפליה ובכיבוש

אפליה. על כך אמרה ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) – הרשימה המשותפת: "הצעת החוק ממש לא מבטלת את האפליה המובנת בחוק הלאום וחוקים אחרים אבל היא בכל זאת צעד חיובי. אין חצי שוויון – או שוויון או הפליה". באותו יום תמכו חברי הכנסת של חד"ש בהצעת החוק שתעגן את זכותם של להט"בים לאימוץ ולפונדקאות – שלא אושרה. לדברי ח"כ עופר כסיף (חד"ש) – הרשימה המשותפת: "זהותו המינית ונטייתו המינית של אדם היא חלק יסודי ממי שהוא. כבוד לאדם ולזכויותיו מחייב כבוד לזהותו ולנטייתו המינית, מבלי שיוגדר כ'חולה' או 'סוטה'". למחרת הודיע מי שמשמש כראש ממשלת ישראל בפועל, נשיא ארה"ב דונלד טראמפ, על כינון היחסים הדיפלומטיים בין ישראל למרוקו על בסיס "כיבוש תמורת כיבוש". ליתר דיוק: כינון יחסים על יסוד הכרה בכיבוש של השטחים הפלסטינים, תמורת הכרה בכיבוש של הסהרה המערבית. השותפות עם ארה"ב מושתתת אף היא על אותו מכנה משותף: רמיסת השוויון ותמיכה בכיבוש ובאפליה.

לניצול המעמדי, לכיבוש ולאפליה על רקע מגדר או נטייה מינית יש מכנה משותף נמוך במיוחד: רמיסת ערך השוויון. בכך עוסקת ללא הרף ממשלת הימין של בנימין נתניהו; מקידוש חוק הלאום הגזעני בהצבעות בכנסת ועד להסכמי נורמליזציה עם מרוקו בחסות ארה"ב, ממשלת הימין ותומכיה נוטפים כיבוש ואפליה. נכון, נתניהו אינו האשם העיקרי בכך שהשוויון אינו מעוגן בחוק בישראל. מאז ימיו הלא עליזים של דוד בן גוריון ועד לימי נתניהו – אי-שוויון, הפרדה והסתה היו חלק בלתי נפרד במדיניותן של כל הממשלות הציוניות. אבל לנתניהו תרומה מיוחדת לתולדות אי-השוויון בישראל. הצבעת הליכוד, יחד עם מפלגות החרדים ומפלגות הימין נגד ערך השוויון בשבוע שעבר בכנסת (9.12), היא רק דוגמא אחת לכך. אך למרות התנגדותו של נתניהו אישרה הכנסת בקריאה טרומית את הצעת החוק של כחול לבן לתוספת בחוק היסוד כבוד האדם וחירותו, שתעגן את ערך השוויון והאיסור על

משטרת הוד מעלתו / א'

"משטרת רחובות אסרה על חניכי תנועות הנוער להפגין ולהשמיע 'קריאות נאצה או התססה' נגד ראש הממשלה בנימין נתניהו, ואף איימה שאם יעשו זאת ייפתחו נגדם הליכים פליליים".

(הארץ, 4.12)

משטרת הוד מעלתו / ב'

"פעילים בתל אביב ובירושלים יצאו למבצע תליית שלטים שעליהם נכתב 'הלילה פלשו לבית של השכנה שלך'. הפוסטרים נתלו בעזרת נייר דבק לקירות ופליירים הושארו על מכונות ותיבות דואר. סביב השעה 11 בלילה, שני שוטרים וארבעה פקחים של עיריית ירושלים עיכבו קבוצה של ארבע פעילות במשך שעה במרכז העיר. השוטרים החרימו את כל החומרים המודפסים שהיו בידי הפעילות, ופקחי העירייה נתנו ארבעה קנסות על תליית מודעה ללא היתר 'בעלת תוכן פוליטי על גבי קיר'. הפעילות שוחררו לאחר יותר משעה בהתערבותה של עו"ד גבי לסקי".

(שיחה מקומית, 3.12)

הבשורה עפ"י מנהל המפעלים הציוניים

"על מרצ להתחיל ולנהוג כמפלגת שמאל שווינונית יהודית-ערבית. המודל שלי הוא התנועה החברתית המופלאה 'עומדים ביחד'".

(אורי זכי, מנהל המחלקה למפעלים ציוניים בהסתדרות הציונית ויו"ר הנהלת מרצ, "הארץ", 4.12)

צודקים, בריא יותר ללכת ברגל

"המחאה הגדולה נגד 'הקו הירוק' החלה: עשרות קיצוניים התאספו במקום, תלו שלטי מחאה והפגינו נגד הפועלים שעבדו במקום. בעת תחילת העבודות של 'הקו הירוק' של הרכבת הקלה באזור בר אילן בירושלים התאספו במקום עשרות חרדים כדי להביע את מחאתם. המפגינים התעמתו עם העובדים ואף ניסו לפגוע בתשתית ההנדסית של הרכבת".

(אתר "כיכר השבת", 7.12)

מתעשה בעולמם המקביל של המתנחלים

"לוחמי צה"ל חיסלו מחבל בן 13, המשטרה הצבאית חוקרת".

(כותרת לידעה בערוץ 7, 7.12)

ח"כ מנסור עבאס: גם בנט רוצה להיות נתניהו

"כשיו"ר מפלגת ימינה, נפתלי בנט, הכריז לפני שלושה חודשים שיפתח את המפלגה ל'ציבורים מאוד, מאוד גדולים' במהלך הרמת כוסית של הסיעה, אף אחד לא חשב שזה יכלול גם את המגזר הערבי. במהלך סיור של ח"כ איילת שקד בכפר ברק ובכפר קאסם, הושק מטה המפלגה למגזר הערבי. המהלך מתרחש במסגרת בניית מטות השטח: נשים, יו"ש, צעירים, ובין היתר המטה המפתיע שיועד למיעוטים, כמו גם המרצת פעילים וגיוס מתנדבים כשבהמשך מתוכננים כנסים במועצות נצרת, טייבה וסחנין".

(מקור ראשון, 6.12)

חמשלת הימין: נורמליזציה תמורת בריאות

"משרד החוץ הטיל וטו על בקשת משרד הבריאות להכריז על איחוד האמירויות הערביות כמדינה אדומה, זאת מחשש שההכרזה תביא למשבר מדיני – כך מסרו גורמים במשרד החוץ. גורמים במשרד הבריאות מציינים כי הסיבה העיקרית להצוץ להכריז על איחוד האמירויות כמדינה אדומה נובעת מהחשש כי תהיה התקהלות של מספר רב של ישראלים והם עלולים לייבא את התחלואה".

(ברק רביד, "וואלה", 9.12)

דברים בשם אומרם**דבר המושל הצבאי לנתינים**

"שר הביטחון, בני גנץ, פנה לראשונה לציבור הפלסטיני באמצעות עמוד הפייסבוק 'אלמונסק' המופעל על ידי היחידה לתיאום פעולות הממשלה בשטחים. גנץ קרא להנהגה הפלסטינית לקיים משא ומתן לאור הסכמי הנורמליזציה. נסייע לכם בחיסונים, נגביר את האכיפה על אי כניסת אזרחים ישראלים לשטחי איי ובי בתיאום עם הרשות הפלסטינית ונתחיל בדיקות מדגמיות במעברים, אמר. 'נקדם פרויקטים גדולים ברצועת עזה – הוצאת פועלים, אזורי תעשייה משותפים ופרויקטים בנושא אנרגיה, מים וחקלאות – בתנאי שיוחזרו השבויים והנעדרים ותופסק התעצמות חמאס', טען".

(הודעת דובר משרד הביטחון, 4.12)

מכתבים**למערכת****עתירה למען אזרחי אוגנדה**

פעילי אופוזיציה אוגנדים יחד עם פעילי זכויות אדם ישראלים הגישו לפני שבועיים עתירה בבית המשפט המחוזי בת"א בדרישה להורות לראשת אגף הפיקוח על הייצוא הביטחוני במשרד הביטחון לעצור אספקת נשק ליחידת ביטחון פרטית של נשיא אוגנדה, יורי מוסוני. חיילי היחידה עושים שימוש ברובי גליל-אייס ותבור. העתירה הוגשה לקראת הבחירות לנשיאות ולפרלמנט באוגנדה, שיתקיימו בינואר הקרוב.

מאז 26 בינואר 1986 שולט באוגנדה הדיקטטור מוסוני. שנות שלטונו מאופיינות בפשעי מלחמה ובהפרות חמורות, נרחבות ושיטתיות של זכויות אדם, אשר נועדו לאפשר את האחיזה המתמשכת שלו במושכות השלטון.

ככל שירגיש מוסוני שהמשך שלטונו בסכנה ממשית, סביר להניח שיחידות מיוחדות בצבאו ובמשמר הנשיאותי ישמשו ככלי מרכזי לדיכוי לפני ואחרי מועד הבחירות. במערכות הבחירות בשנים קודמות פעילי אופוזיציה נחטפו, נעצרו, עונו, נרצחו, הועלמו, הותקפו פיזית וכספיהם ונכסיהם הוחרמו. המשמר הנשיאותי אף פשט על בניין הפרלמנט בספטמבר 2017 כדי לעצור דיון על ההצעה לתיקון החוקה, וזאת על מנת להסיר את מגבלת הגיל של המועמדים לנשיאות ולאפשר למוסוני לכהן כנשיא כל ימי חייו. במהלך הפשיטה הותקפו חברי הפרלמנט ואחרים מהם אף נעצרו.

אסור שמדינת ישראל תחמש יחידת ביטחון פרטית של שליט כלשהו, והדבר נכון על אחת כמה וכמה במקרה של אוגנדה ומוסוני.

עו"ד איתי מק, ירושלים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

חוק הלאום: גזעני ואנטי-חברתי

הוא עוסק בשאלות חברה ורווחה ברוח הגישה הניאו-ליברלית. אין בחוקים שום זכר לעיקרון השוויון. זאת, בהיעדר חוק יסוד המאשש את הזכויות החברתיות של אזרחי ישראל. הפולמוס סביב חקיקת חוק הלאום 2018 נמשך עד ימינו, אך לא מתקיים דיון ציבורי לגבי השלכותיו החברתיות, ובייחוד לגבי השלכות החוק על מדיניות הרווחה בישראל. עיקרו של החוק הוא הדגשת העליונות של האזרחים היהודים על פני אזרחים אחרים – קביעה המנוגדת בתכלית הניגוד לעקרון האוניברסליות של מדיניות הרווחה.

נוכח פסק הדין שניתן בקריות, אין ספק שחוק הלאום "משלים" במישור הרווחה מגמה שתחילתה בחקיקת חוקי היסוד הקודמים, ולפחות מבחינה זו אינו מנוגד להם. יצוין שבאירופה מקדמות ממשלות ימניות-קיצוניות ושמרניות חקיקה דומה, שמטרתה להוציא ציבורים שלמים ממעגל הרווחה – תוך שימוש בתירוץ "עניי עירך קודמים".

הפגיעה של חוק הלאום בזכויות החברתיות לא זכתה כאמור בשום התייחסות ציבורית. הנהגת איגוד העובדים הסוציאליים קיימה אמנם דיון בנושא, אך עקב חילוקי הדעות בין משתתפיו לא פורסמה שום החלטה ואף לא ניתן פומבי לעצם קיום הדיון. כך נמנעה מהעובדים הסוציאליים מן השורה האפשרות לחוות דעה או להשתתף בדיון גורלי זה על עתידה של ישראל, שלו השלכות ישירות על תחום עיסוקם. גם הנהגת ההסתדרות, במסגרתה פועל האיגוד, לא קיימה דיון בנושא, וזאת חרף הפצרות חלק מחבריה. הגיעה העת לשוב למערכה לביטול חוק הלאום – גם בשם הזכויות החברתיות.

אפרים דויד

היועץ המשפטי לממשלה, אביחי מנדלבליט, הודיע לבג"ץ באחרונה (3.12) כי הוא מתנגד להתערבות שיפוטית בחוק הלאום. מנדלבליט כתב את הדברים כחלק מתגובת המדינה ל-15 עתירות אשר הוגשו בדרישה לבטל את חוק היסוד ולקראת דיון האמור להתקיים בקרוב. לפי היועץ, התערבות של בג"ץ בחוק יסוד תהיה צעד שאין לו תקדים בהיסטוריה המשפטית של מדינת ישראל. לדבריו העותרים לא "הצביעו על פגמים מהותיים בחוק הלאום אשר מצדיקים התערבות כזו". עוד כתב שהחוק "אינו גורע מזכויות הפרט של כל אדם במדינת ישראל, ללא הבדל דת או לאום".

אך מנדלבליט כלל לא התייחס לפסיקה של בית משפט השלום בקריות, כמה ימים לפני כן, שנשענה על חוק הלאום כדי לפגוע בזכויות החברתיות של שני ילדים ערבים תושבי כרמיאל. חוק הלאום נוצל למחיקת תביעתם של שני האחים, בני שש ועשר. אלה תבעו את העירייה (באמצעות דודס) על החזרי הוצאות בגין נסיעות למוסדות חינוך אליהם הם נאלצים לנסוע מאחר שאין בתחומה של כרמיאל אפילו מוסד חינוך ערבי אחד. בין יתר הטעמים של השופטת למחיקת התביעה היה שמירה על צביונה היהודי של כרמיאל בהתאם לחוק הלאום.

לכאורה, חוק הלאום המפלה אינו עוסק בשאלות חברה ורווחה. אך כמו שני חוקי יסוד שנחקקו בעבר: חוק יסוד כבוד האדם וחירותו (1992), וחוק יסוד חופש העיסוק (1992), גם

הציבור נגד הפרטת השירותים החברתיים

רוב גדול בקרב הציבור מתנגד נחרצות להפרטת שירותים חברתיים: 65% מתנגדים להפרטת שירותי בריאות, 63% מתנגדים להפרטת בתי ספר תיכוניים ומסגרות טיפוליות באנשים עם פיגור שכלי, ו-60% מתנגדים להפרטת מוסדות לטיפול בקשישים ופנימיית לנוער בסיכון. כך עולה מסקר מייצג שנערך בשנת 2016 בקרב 1,142 ישראלים. תוצאות הסקר, שערכו ד"ר עמוס זהבי מאוניברסיטת תל-אביב וד"ר ברוך לוי מאוניברסיטת בן גוריון, עומדות להפתרם בגיליון הקרוב של כתב העת "ביטחון סוציאלי".

יצוין שמבוגרים נוטים להתנגד להפרטה יותר מצעירים, נשים - יותר מגברים, וערבים - פי שתיים יותר מיהודים. עוד נמצא כי כאשר מתמקדים בשירותים חברתיים, ההתנגדות להפרטה משותפת לכמעט כל המגזרים, למעט יוצא דופן בולט - יהודים שהגדירו עצמם "דתיים מאוד" (שרבים מהם חרדים). באוכלוסייה זו נרשם רוב של 65% בעד הפרטת השירותים החברתיים. נראה שהדבר קשור בהעדפת הציבור החרדי לקבל שירות הממומן אמנם מכספי המדינה, אך עמותות המזוהות עם הקהילה מספקות אותו ולא מוסדות ממשלתיים.

מחברי המאמר סבורים, כי "האיומים שיצרה המגיפה מדגישים את חשיבות מדינת הרווחה בעיני הציבור, שבחלקו הגדול נחלש כלכלית כתוצאה מהמשבר הכלכלי שנילווה למגיפה. מחקרים מהעולם על עמדות הציבור אכן מראים שבעקבות משברים כלכליים, מתחזקת תמיכת הציבור במדינת הרווחה. האזרחים מביעים אמון במדינה ומעדיפים אותה על פני גורמים פרטיים, ורוצים שתעמוד לצדם".

החרפת המצוקה הנפשית בקרב ילדים ונוער בעת הקורונה

"ניכרת החרפה במצבי המצוקה של הילדים והנוער ברחבי ישראל בזמן הקורונה" הדגישה השבוע (14.12) יו"ר איגוד העובדים הסוציאליים, ענבל חרמוני, בישיבה של ועדת הכנסת לזכויות הילד אשר דנה במצב שירותי בריאות הנפש לילדים ולנוער.

חרמוני הוסיפה: "יש ילדים שמתקשים לחזור לבית הספר, ומי שהיה ממילא על הקצה, על סף נשירה, יותר קשה לו. המצב מחמיר. אנחנו יודעים שחשוב לתת מענה מהיר, אחרת המצב מסלים. אני יודעת שבמרכז זמני המתנה למענה מגיעים עד שנה, ובפריפריה בוודאי גרוע יותר. שנה בחיי ילדים ונוער זה זמן ארוך. במשך עשרות שנים לא השתנו התקנים. בחולון, על 400 ילדים במצוקה ישנם רק שלושה מטפלים".

יו"ר הוועדה, ח"כ יוסף ג'בארין (חד"ש) – הרשימה המשותפת) אמר בפח הישיבה: "בעבר נחשפנו כאן, בוועדה, לקשיים חמורים מאוד במענה לילדים. קשיים אלה מקורם בביצוע הרפורמה של מעבר השירותים מהמדינה לקופות החולים. הרפורמה הייתה אמורה לפשט ולייעל, אך משיחות עם אנשי מקצוע עולים קשיים, בעיקר בפריפריה ובחברה הערבית. הרפורמה החלה לפני משבר הקורונה, אבל אין ספק שמשבר הקורונה עורר צורך גובר בשירותי בריאות. המערכת נתפסה לא מוכנה למתן תשובה לצורך בגובר". "בהקשר זה, דו"ח מבקר המדינה ממאי 2020 מצייר תמונת מצב מדאיגה", הדגיש.

למשל, בשימוש בדגלי ישראל או בהשתתפות אנשי צבא ומשטרה לשעבר.

ד"ר ת'אבת אבו-ראס ואמנון בארי-סוליציאנו, מנכ"ל "יוזמות אברהם", אמרו בהתייחס לממצאי הסקר, כי הסתירה בין התמיכה במחאות לאי ההשתתפות בהן היא עדות לתחושת אי-השתייכות של האזרחים הערבים לחברה הישראלית. "מעורבות פוליטית מבטאת שייכות", אמרו. "התפיסה הציבורית היא כי מעורבות האזרחים הערבים במחאות אלה הייתה מועטה, למרות שמטרת המחאות תאמה את העמדות של מרבית הציבור הערבי". לדבריהם, עמדות אלה באות לידי ביטוי "הן בסקרים שונים והן בהצבעה בקלפי בשלוש מערכות הבחירות של 2019-2020". הם הוסיפו כי "ממצאי הסקר מצביעים על עניין רב של האזרחים הערבים במחאה, אך נראה כי הם חשים שאינה מספיק רלוונטית להם".

הישגים לשביתת המרצים במכללות

אחרי שמונה שבועות של שביתה, שבו אלפי מרצים לעבודתם השבוע (13.12) ב-12 מכללות ציבוריות. זאת בעקבות הסכם בין איגוד הסגל האקדמי במכללות הציבוריות של הארגון "כוח לעובדים" לבין נציגי האוצר והמכללות, שהושג בתום מו"מ מאומץ. ההסכם מתווה עקרונות לחתימת הסכם קיבוצי לסגל עמית, למורים מן החוץ ולסגל הזוטרי במכללות. את המתווה אישרו נציגי הוועדה לתקצוב ולתכנון של ההשכלה הגבוהה (ות"ת) והממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר.

דובר האוצר מסר כי במסגרת מתווה העקרונות הושגו ההסכמות הבאות: עיגון מעמד סגל עמית במכללות האקדמיות המתוקצבות בידי ות"ת, לרבות הרחבה משמעותית של האוכלוסייה שתיחשב לזכאית למעבר למסלול זה, והעלאת שווי שעת תרגול ומעבדה למתרגלים ולמדריכים במעבדות בעשרות אחוזים. עוד סוכם על הרחבה וביסוס של תנאי הביטחון התעסוקתי, לרבות חוזים דו-שנתיים לחברי סגל עמית ותקנים, מתן הודעה מוקדמת לגבי המשך העסקה והגדרת מנגנון פיצוי בגין ביטול קורס. כן התחייבו המעסיקים להרחבת הזכויות הסוציאליות, לרבות הגדלת ההפרשות לפנסיה וכן ליישום זכאות לקרן השתלמות לחברי סגל עמית. דרישה נוספת שהשיגו השוכתים: הקצאת קרן להשתלמויות מקצועיות ולפיתוח אקדמי של חברי הסגל העמית.

הסיכומים הובאו לאישור הסגלים השוכתים במכללות השונות וזכו בתמיכה גורפת. מהאיגוד נמסר: "אחרי שמונה שבועות ארוכים של שביתה נחושה, אמיצה וחזקה של אלפי מרצים ב-12 מכללות ציבוריות ברחבי הארץ, מצפון ועד דרום – אנחנו שמחים מאוד לבשר שהסכם העקרונות אליו הגענו אושר כבסיס להפסקת השביתה בכל הסניפים השוכתים, והשביתה נסתיימה. כעת ימשיך המו"מ אל עבר הסכם קיבוצי מלא על בסיס מסמך העקרונות. ההסכם המלא יובא להצבעה באסיפות העובדים". ועוד: "עשינו היסטוריה. הפכנו כוח ארצי, השגנו הישגים מרשימים בתקופה קשה מאוד, ובנינו בסיס כוח איתן לקראת ההסכמים הבאים. עידן הזוטרי אולי עוד לא נגמר, אבל עשינו צעד עצום בדרך לשם. וכן, הראינו שוב יחד, בכוחות משותפים – שאנחנו חלשים לחוד, וחזקים כאיגוד".

סקר: הציבור הערבי ברובו מצדד במחאה

יותר מ-73% מהאזרחים הערבים תומכים במחאה נגד ממשלת הימין בראשות בנימין נתניהו. כך עולה מסקר שפרסמה העמותה "יוזמות אברהם" בשבוע שעבר. מהסקר שערך מכון "איפקאר" בראשות ד"ר הישאם ג'ובראן בקרב מדגם מייצג של האזרחים הערבים בישראל עולה, כי 58% מהמשיבים אישרו שייקחו חלק פעיל במחאה "אם יוצגו נושאים שמשפיעים על חיי כמו פתרונות כלכליים לקורונה או פתרונות דיור". יצוין שמחצית מהמשיבים (49%) הביעה עניין בהשתתפות במחאה. בקרב אלה שלא משתתפים במחאה, רק 13% מהנשאלים ענו כי הם מתנגדים לה ו-10% - כי הם מתנגדים לה מאוד.

כשמשותפי הסקר נשאלו מהן לדעתם הסיבות למחאה, 57% מהם ציינו את המצב הכלכלי, 47% ציינו את ההתנגדות לשחיתות של נתניהו, 45% אמרו כי המחאה יוצאת נגד הניהול הכושל של הממשלה, ואילו 13% סבורים שהמחאה היא נגד הסגר ובעד החזרת המשק לפעילות.

מהסקר עולה עוד כי החברה הערבית תופסת את מקומה במחאה כשולי. 83% מהנשאלים ענו כי הם מאמינים שהאזרחים הערבים משתתפים פחות או כמעט שלא משתתפים במחאות כלל. רק 17% ציינו שהחברה הערבית משתתפת באותה מידה או יותר בהשוואה לשאר אזרחי המדינה. 12% מהנשאלים ציינו כי הם משתתפים במחאות מדי פעם או באופן קבוע, 16% נוספים העידו כי הם משתתפים לעיתים רחוקות ו-72% סיפרו כי לא השתתפו במחאה כלל.

הסיבות לאי-ההשתתפות במחאה, לפי הסקר, הן מגוונות. בקרב אלה שלא משתתפים, 27% ציינו כי חשש מתחלואה בקורונה הוא הסיבה העיקרית לכך; 11% ציינו חשש ממעצרים ומפתיחת תיקים פליליים; 10% אמרו כי אין להם משאבים להגיע להפגנות מדי שבוע; 9% נימקו את אי-השתתפותם בכך שהמחאה אינה נוגעת בעניינים החשובים לציבור הערבי, ואילו רק מיעוט המשיבים ציין חסמים לאומיים כסיבה העיקרית לאי-השתתפות במחאות: 6% ציינו חשש מאלימות משטרתית, 4% ציינו חשש כי המוחים היהודים לא יקבלו ערבים, 4% נוספים הביעו חוסר נוחות בהצגת סממני זהות פלסטינית, ו-3% בלבד אמרו כי הם מדירים את רגליהם מהמחאה בשל היותה "יהודית-ציונית" –

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

מבחנית השב"כ, כל האמצעים כשרים בשבירת סטודנטים פלסטינים

מייס אבו גוש: עדות מעיניים

הדמוקרטי פרוגרסיבי באוניברסיטת ביר זית. שלטונות ישראל הגדירו את תא הסטודנטים השמאלי באוקטובר השנה כארגון טרור וסטודנטים רבים הנמנים עמו נעצרו. בשנת הלימודים 2019-2020 נעצרו מעל 70 סטודנטים מביר-זית, נוסף לעשרות סטודנטים מאוניברסיטאות אחרות בגדה המערבית הכבושה.

ההאשמה השנייה, "מגע עם האויב", התייחסה להשתתפותה של אבו גוש בכנס בנושא זכות השיבה שנערך בביר-זית. לטענת בית המשפט, במסגרת הכנס היא נפגשה עם פעילי ארגון חיזבאללה, והסכימה לעבוד ככתבת עבור ערוץ אל-נור, שמפעיל החיזבאללה.

העיתונאי גדעון לוי דיווח על סעיף נוסף באישום נגד אבו גוש: "באוגוסט 2019, או במועד הסמוך לכך, שוחחה הנאשמת עם קוצי מסאלמה, ליאן אליקאיד וסמאח גראדאת על אודות קיום מחנה קיץ מטעם הארגון".

חיוני שהכוחות הדמוקרטיים בישראל בכלל, והסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בפרט, יביעו סולידריות עם הסטודנטים הפלסטינים האמיצים, המשלמים במעצרים ובעינויים על מאבקם העיקש נגד הכיבוש. בהקשר זה ראויים לציון תאי הסטודנטים של חד"ש, שיזמו באפריל השנה שורה של פעולות ושל הפגנות סולידריות עם הסטודנטים העצורים והביעו תמיכה במאבקם הצודק.

ניב כוגן

ישראל ומרוקו: ברית מדכאים

ההסכם בין ישראל ומרוקו, עליו הכריז נשיא ארה"ב המובס דונלד טראמפ, הוא עסקה צינית ונבזית הראויה לכל גינוי. אין זו אלא ברית בין הדיכוי הישראלי בגדה המערבית לבין הדיכוי המרוקאי בסהרה המערבית; יד מדכאת רוחצת יד מדכאת.

מזה שנים רבות מחקה ממשלת מרוקו את מדיניות הכיבוש הישראלית: היא מדכאת את תושבי סהרה המערבית ומציפה את ארצם במתנחלים. עכשיו הוכרזה מדינת ישראל שותפה רשמית ופומבית בדיכוי תושבי סהרה המערבית הכבושה, אנשים שמעולם לא פגעו בישראל ולא איימו עליה בשום דרך. בין הסכם זה לבין שלום אמת אין שום קשר ושום דמיון. החותרים לשלום המבוסס על סיום הכיבוש והדיכוי הישראלי ומתן האפשרות לפלסטינים להקים את מדינתם העצמאית בצד מדינת ישראל, חייבים להיאבק בכל כיבוש ובכל דיכוי בכל מקום על פני כדור הארץ. לכן, יש להתנגד בחריפות ל"שלום" הזה עם מרוקו.

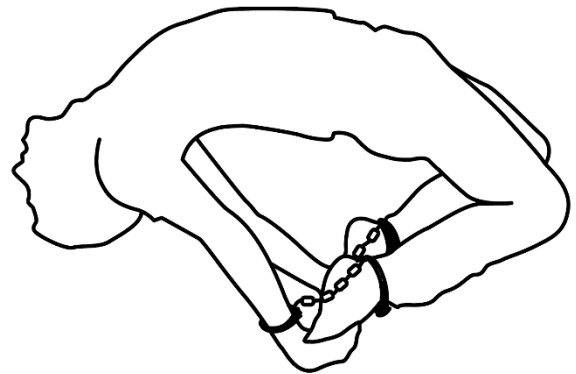
אך טבעי שה"שדכן" בעסקה האפלה הזאת הוא טראמפ, נשיא המסרב להכיר בהכרעה הדמוקרטית של אזרחי ארצות הברית. טראמפ אף ניסה לבצע הפיכה שלטונית וביקש מבית המשפט העליון האמריקאי לסייע לו להמשיך להחזיק בשלטון, ממנו סילקו אותו הבוחרים.

אני מצפה מחברי הכנסת שוחרי השלום, ובייחוד מחברי הרשימה המשותפת, לדחות בשאט נפש את ההסכם המתועב עם מרוקו ולהצביע נגדו, כאשר זה יגיע להצבעה בכנסת.

אדם קלר

לפני כשבועיים שוחררה מייס אבו גוש לאחר 15 חודשי מאסר. את אבו גוש, סטודנטית באוניברסיטת ביר-זית שבשטחים הפלסטיניים הכבושים, עצרו באוגוסט 2019 חיילי מג"ב וסוכני שב"כ רעולי פנים. הם שברו את דלת ביתה וחטפו אותה בארבע בלילה.

אבו גוש הועברה למעצר במגרש הרוסים בירושלים (ה"מוסקוביה" הידועה לשמצה), שם הוחזקה בתא קטן כשעיניה מכוסות. מדי פעם חדרו לתא מי ביוב ונספגו במזרן הדק שסופק לה. לאחר כמה ימים החלה החקירה, שבמסגרתה נכפתה אבו גוש לשהות זמן רב בכמה תנוחות מכאיבות, ובהן תנוחת "בננה" – כבילה לכיסא בידים אזוריות, באופן שמחייב הקשתה של הגב, ותנוחת "צפרדע" – כריעה ממושכת על קצות האצבעות.

תנוחת "בננה" (איור: הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל)

פרטי המעצר והחקירה אינם מקריים: בשנת 1997 הוסר הסיווג הבטחוני מ"קובאק", מדריך העינויים ששימש את ה-CIA בשנת 1963. על תזמון המעצר מפרט מדריך העינויים: "[המטרה היא] להשיג אפקט הפתעה, ולגרום לחוסר נוחות מירבית. על כן הזמן האידיאלי למעצר הוא בשעות הבוקר המוקדמות". בנוגע לתנאים בחדר המעצר: "ככל שתנאי המעצר חוסמים יותר גירוי חושי, כך יושפע הנחקר יותר". ועל שיטת העינוי: "[התנגדות הנחקר] תישבר בקלות יותר באמצעות כאב שנראה שהוא גורם לעצמו". לפי נתוני הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל, מאז 2001 הוגשו לפחות 1,300 תלונות על עינויים בחקירות שב"כ.

לאחר תקופת המעצר במגרש הרוסים, הועברה אבו גוש לבית הסוהר דמון שבכרמל, שבו כלואות גם נשים פלסטיניות. העברתה לכלא דמון היא הפרה חוזרת של אמנת ז'נבה הרביעית, הקובעת כי כוח כובש שביצע מעצר של תושב השטח הכבוש אינו מורשה להוציא אותו מהשטח הכבוש לצורך מאסר.

בעבר דווח שבית הסוהר מונע מהאסירות גישה לספרים ולחומרים לימודיים, אך לדברי אבו גוש, "חרף הלחץ הישראלי, כמה מהאסירות נרשמו לאוניברסיטאות כדי להשלים את התואר שלהן". "מצב רוחן של האסירות טוב למרות התנאים הקשים", היא הוסיפה.

לפי אדאמיר, ארגון העוקב אחרי תנאי האסירים הפלסטינים בישראל, מייס אבו גוש נאסרה בשל שתי האשמות: הראשונה – חברות בתא הסטודנטים "גוש הסטודנטים

המלצות לקידום סביבת לימודים ועבודה בטוחה בתקשורת המקוונת

מסמך של אקדמיה לשוויון בעת הלמידה מרחוק

משום שהשיח האינטימי הוא חלק בלתי נפרד מהכשרת המטפלים והמטפלות וההכנה לחיים המקצועיים. הצוות ממליץ לבטל את חובת ההקלטה בקורסים בהם יש דרישה לחשיפה עצמית. כמו כן יש להנחות את המרצים והמרצות ליידיע שוב ושוב את הסטודנטיות ואת הסטודנטים על כך שהן

מוקלטות ואף להסדיר הסכמה להקלטה בחתימת כלל המשתתפים. כאשר מתפתח דיון אישי ואינטימי בשיעור מוקלט, מן הראוי להפסיק את ההקלטה. הצילום מעצם טבעו מאפשר אובייקטיביזציה של אדם, ולכן התייחסות למראהו של אדם בזמן ההוראה המקוונת היא בעייתית גם כאשר מדובר בהתייחסות מחמיאה.

מהמרחב האישי לציבורי

הטשטוש בין המרחב האישי לזה הציבורי הוא אחד המאפיינים הבולטים בתקשורת מקוונת בהוראה ובעבודה. לכן ממליץ המסמך לעבוד תוך התחשבות בטשטוש זה ולהימנע מהערות הנוגעות למרחב ממנו מתחבר האדם. בדומה להתייחסויות למראה האישי, הערות לגבי המרחב האישי עלולות לגרום לתחושת מבוכה ואף להיות הטרדה מינית. לכן, יש להימנע מהתייחסות להתרחשות ולאובייקטים שבמסך, כגון חדר לא מסודר. ככלל, כל דבר שלא מתאים לדבר עליו בשיעור צריך להימנע מלהתייחס אליו לעין המצלמה. דימויים חזותיים הם חלק בלתי נפרד מההוראה ומהלמידה, ועל חלקם יש דיונים וחילוקי דעות גם בימים של הוראה פרונטלית. "אין אנו באות להכריע ביחס לדימוי זה או אחר, אך אנו ממליצות לחשוב היטב על התכנים שמשתפים בשיעור ובכנסים. מן הראוי לתת אזהרה לגבי תכנים קשים לצפייה, כדי לאפשר למי שאינה רוצה לצפות לצאת מן השיעור המקוון למשך זמן הצפייה. כמו כן, יש לזכור שבני ובנות בית נוספים, בהם ילדים, עשויים להיות חשופים לתכנים", נאמר במסמך. אחד מאופני ההטרדה שהובאו לידיעת הצוות הוא שימוש בצ'ט הפרטי. בעוד שאפליקציות צ'טים בטלפון הנייד מאפשרות לחסום אדם, בתוכנות הלמידה המקוונת לרוב לא ניתן לעשות זאת. "אנו ממליצות לנהל את כל השיחות בצ'ט הציבורי ואף לבקש מהמשתתפים להימנע מלפנות האחד אל השנייה בצ'ט הפרטי, אלא לאחר אישור של הפניה בציבורי". יצוין שהמסמך שחיבר הצוות עוסק גם בפריצה למפגש מקוון, במהלכה פורץ אנונימי משתלט על מסך של כנס או של שיעור ומקרין סרט עם תכנים מיניים קשים לצפייה. "יש לאבטח כנסים, בעיקר אלה העוסקים בנושאים רגישים ומעוררי מחלוקת", ממליצות חברות הצוות.

ריקה הלוי

לעיון במסמך המלא:

<https://academia4equality.wixsite.com/hatradot>

צוות המאבק בהטרדות ובפגיעות מיניות של ארגון האקדמאיות והאקדמאים מן השמאל "אקדמיה לשוויון" פרסם באחרונה מסמך, ראשון מסוגו, העוסק בקידום סביבת לימודים ועבודה בטוחה בתקשורת המקוונת.

עם פרוץ מגפת הקורונה במאסר האחרון, השתלטה התקשורת המקוונת על העבודה ועל הלימודים במוסדות להשכלה גבוהה. תחילה דיווחו נפגעות פגיעות והטרדות מיניות באקדמיה על הקלה במצבן, שכן הן יכלו ללמוד בלי החשש להיתקל במי שפגע בהן ברחבי הקמפוס. "לאור דיווחים אלה, ניתן היה לשער שמשבר הקורונה ובעקבותיו הדרישה לריחוק פיזי ופטרונות הלמידה המקוונת, יובילו לצמצום משמעותי בפגיעות מיניות. אולם, לא חלף זמן רב עד שגילינו שהשערה זו אינה נכונה", מסר הצוות.

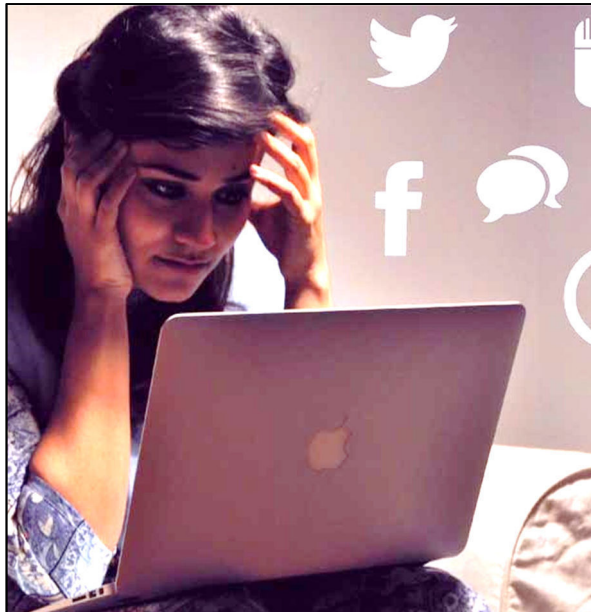
בפרק זמן קצר הגיע אל צוות המאבק שפע פניות על הטרדות מיניות בתקשורת המקוונת. על בסיס פניות אלה ושיחות שנערכו עם נציבות הממונות על המניעה ועל הטיפול בהטרדות מיניות במוסדות להשכלה גבוהה, גיבש הצוות כמה המלצות וקווים מנחים.

התקשורת באמצעים דיגיטליים עלולה להקשות על נפגעי טראומה בכלל, ועל נפגעות פגיעות מיניות בפרט. הקושי גדל כאשר מדובר בנסיבות שבהן האמצעים הדיגיטליים היו חלק מהפגיעה עצמה, כמו במקרה של פורנו נקמה ושל הטרדה מאיימת. מעדויות שנאספו עולות תחושות קשות של מעקב, של פיקוח ושל שליטה עד כדי שחזור הטראומה אותה חוו הנפגעות והנפגעים.

בחלק מהמוסדות בהם יש חובת פתיחת מצלמות, מתבקשות הסטודנטיות לפנות למרצים ולמרצות כדי לבקש אישור מיוחד להימנע מכך, מה שמחייב אותן לשוב ולהסביר את סיבת הקושי ולהיכנס לפרטים אינטימיים. העדויות קשות אפילו יותר בהקשר של בחינות, אשר במהלכן נשללת לחלוטין האפשרות לכבות את המצלמה או לזוז ממנה. מצב זה הוא בלתי נסבל עבור חלק מהנפגעות, עד כדי הימנעות מלגשת לבחינה והגשת בקשות חוזרות למועדים מיוחדים. הצוות סבור שיש למצוא פתרונות מתאימים עבורן, כולל פטור מפתחת מצלמה ואישור מיוחד לבחינה פרונטלית ולא באמצעות השגחה מצולמת.

על הקלטה הקורסים

קורסים רבים דורשים חשיפה אישית, ובאופיים מאפשרים שיתוף של חוויות אישיות ואינטימיות. צילום והקלטה של קורסים מסוג זה עלולים לא רק לפגום בהצלחת הקורס, אלא גם להשתיק את אלה שללא מצלמה והקלטה היו מבקשים לדבר ולשתף. במקצועות הטיפולי העניין חשוב עוד יותר

תמרוניו של ח"כ מנסור עבאס מעיבים על עתיד הרשימה המשותפת

גדל הסיכוי ל"משותפת בלי האסלאמית"

יותר התעלמות מודעת ומכוונת (לא, "הזנחה", זה שקר) ממתקפת הפשע המאורגן וממאות אלפי כלי הנשק (לפי דו"חות מבקר המדינה) שמטילים אימה על החברה הערבית-הפלסטינית בישראל; ושליה מוחלטת של העקרונות המרכזיים בהם דוגלת הרשימה המשותפת, ועליהם התחייבה לבחריה להילחם: שלום צודק, שוויון לאומי ואזרחי וצדק חברתי.

כוונתו של נתניהו מאחורי המהלך הזה היא ברורה לאימץ עודה ואף ליאיר לפיד ולאביגדור ליברמן: לפרק את הרשימה המשותפת, הנמנית עם הגופים הפוליטיים המעטים המתנגדים לנתניהו שלא התפצלו והתפוררו. משום שהמשותפת היא כוח פוליטי שימשיך לעמוד בנחישות ולהתנגד לכלל המדיניות של ממשלת נתניהו, היא מהווה מכשול שהוא חותר לרסק.

עבאס טוען שהוא לא בכיס של הימין וגם לא בכיס השמאל. אמירה זו משוקת לאחרונה באגרסיביות. הוא חוזר עליה בכל ראיון ובכל הודעה לעיתונות, וזאת כאמתלה לשקיעתו העקבית ובקו ישר בכיס של נתניהו. חדי העין שמו לב כי בהודעות אלה לעיתונות הוא מגדיר את עצמו כ"י"ר הרשימה הערבית המאוחדת – התנועה האסלאמית". את "המשותפת" הוא משמיט. חשוב לציין כי יצאו מספיק קולות ביקורתיים, חלקם חריפים, נגד הקו עוקף המשותפת שבו הולך ח"כ עבאס, ובהם הח"כים לשעבר מטעם רע"מ אברהם סרסור ומסעוד גנאים. כששואלים היום גורמים במשותפת אם עבאס בדרך לפרשה סופית, הם מעדיפים לא לענות באופן נחרץ ומציעים לחכות. יש מי שמצפים שהוא יתקן את מה שקילקל בחודשים האחרונים.

האם בבחירות המתקרבות אנו עתידים לראות רשימה משותפת או "משותפת פחות אסלאמית"? זו שאלה שעדיין אין עליה תשובה ברורה. אבל הבריחה של עבאס וסיעתו מההצבעה בדבר פיזור הכנסת, שמשמעותה הצהרת נאמנות לנתניהו, רק מחזקת את האפשרות השנייה.

ספק רב אם פרגמטיזם-היתר שמסדר עבאס ישכנע רבים בחברה הערבית, ואפילו בקרב ציבור תומכי התנועה האסלאמית עצמה. תסריט הפיצול מקבל משנה תוקף כאשר מי שביכולתו לתת תוקף לפרגמטיזם ומעדיף להפנות גב לעקרונות רבים וגם לעובדות רבות – הוא המכחיש העקבי, הפנאטי והמוצהר של השייכות הלאומית של האזרחים הערבים. הם בעיניו לא יותר מאשר "לא יהודים" או במקרה הטוב, אסופת מיעוטים דתיים.

נתניהו – וגם עבאס – יתקשו להסתיר במילים ובהבטחות את התפיסה המתנשאת, הגזענית והאגרסיבית הזאת נגד עצם אזרחותם של הפלסטינים בישראל. אשר לאזרחיות ולאזרחים הערבים, אלה לעולם לא יסכימו "להלכין" את הגזענות המתנשאת עליהם ומבטלת אותם. גם כאשר קם לו פוליטיקאי לא מנוסה ומושיט לגזענות יד, או בעצם צוואר.

באמצע אוקטובר האחרון יצא ח"כ מנסור עבאס באופן מוצהר במסע ההתקרבות אל מנהיג הימין הציוני, ראש הממשלה בנימין נתניהו. עבאס נאם בכנסת וזכה במחווה נדירה: נוכחות מלאה לרבות הקשבה, הנהון וקשר עין כמעט מלא מצדו של אמן ההסתה נגד האזרחים הערבים. זה השתמש בהם שוב ושוב במטרה לעורר את היצרים החשוכים ביותר של פחד ושנאה בקרב חלקים בציבור היהודי הישראלי, והשליט אווירה פשיסטית שעליה רכב כל הדרך לשלטון.

הח"כ שמנהיג את אחד מארבעת המרכיבים של הרשימה המשותפת הציג בנאום "ארבע דרישות מרכזיות שמעניינות את החברה הערבית": מאבק בפשע ובאלימות, שיפור המצב הכלכלי, פתרון למצוקת הדיור והקרקעות, והכרה בכפרים הערביים הלא מוכרים בנגב. לא נחטא לכבודו אם נציין שהוא לא חידש כלום. דרישות אלה כתובות במצע של הרשימה המשותפת. החידוש היה בהכרזתו החגיגית של עבאס: "נתניהו ביקש ממני להגיש לו מסמך שמפרט את הדרישות".

מחזה זה עורר שאלות וחשדות רבים. האם נתניהו אכן לא ידע על בעיות אלה, וכל מה שהיה חסר לו זה מסמך מעבאס?

האם העניין הוא חוסר ידיעה, ואינו מדיניות מכוונת ומתוכננת שנגזרת מהתפיסה הלאומית הפנאטית של מנהיג הימין? מנוסים בפוליטיקה הפרלמנטרית מיהרו להזהיר את ח"כ עבאס: נתניהו מנסה להשתמש בכך למטרותיו השלטוניות והאישיות, ובסוף יזרוק אותך. אתה נותן לו מארז גדול של מתנות: פוטר אותו מאחריות לארבע הבעיות שציננת, מצייר אותו כאביר השוויון והצדק, מחזק את הלגיטימיות שלו, ומקבל בתמורה התחייבות.

רבים נכוו כבר מההבטחות מבית היוצר של ביבי. הרי אתה עצמך, מנסור, הזכירו לו מבקרי, אמרת במרס 2020 בסרטון שצולם ברכב הנוסע שלך את הדברים הבאים: "המסקנה שלי היא כי עם האיש הספציפי הזה אי אפשר להגיע בכלל לשום הבנות. אני שמעתי זאת גם מהנשיא (הפלסטיני) מחמוד עבאס. הוא אמר לי: אני יכול להגיע להסכמים עם כל מנהיג בישראל, חוץ מנתניהו". ח"כ עבאס הוסיף אז כי "כששואלים אותי אם בא בחשבון לקיים משא ומתן עם נתניהו, התשובה שלי ברורה: אני, ואנחנו בתנועה (האסלאמית) רואים כי זה לא בא בחשבון בכלל. כי אם האיש הזה ימשיך בראשות הממשלה, אנו רק נסבול דיכוי, אפליה, ומתקפות על עמנו, על מסגד אלאקצא ועל החברה שלנו".

קשה לדעת מה נשתנה מאז ועד היום, כשח"כ עבאס וסיעתו, "הרשימה הערבית המאוחדת", החליטו לשמור על שלטון בנימין נתניהו באמצעות היעדרות מתוכננת, מאורגנת ומוצהרת מראש ממליאת הכנסת עת שהצביעה על הצעות חוק לפיזור הכנסת (שלוש מהן הגישו שלושת מרכיבי המשותפת עצמה).

כמובן, אין קושי להבחין כי בנתניהו לא חל שום מהפך פוליטי, חברתי, או אידיאולוגי בשנה האחרונה. להיפך, אפשר לטעון וגם להוכיח כי הוא רק הקצין את עמדותיו וביצועיו: יותר בנייה בהתנחלויות; המשך מצור אכזרי על רצועת עזה;

ח"כ מנסור עבאס (צילום: רע"מ)

מפגינים חוסמים את הכבישים והמסילות סביב העיר ניו דלהי לסירוגין מזה שלושה שבועות.

בראש כמה מפעולות החסימה עמדו חברי המפלגות הקומוניסטיות ותומכיהן, ובהן חקלאים, עובדים וסטודנטים. האיכרים מהמחוזות הצפוניים פונג'אב והריאנה, הסמוכים לעיר ניו דלהי, נמצאים בחזית המאבק החקלאי מאז החודש שעבר וכבר הספיקו להקים מחנות מחאה בתוך העיר. מאבק החקלאים ההודים מעורר הזדהות גלובלית באמצעות הרשתות החברתיות. במהלך הימים האחרונים הפגינו אלפי אנשים וארגוני חקלאים בתמיכה במאבק מול שגרירויות הודו באירופה ובאמריקה הלטינית.

ר"פ

ידיד נוסף של ביבי בצרות

מרד חקלאי הודו

נגד ממשלת מודי

בהודו פרץ מרד של חקלאים נגד מדיניות ממשלת הימין בראשות נרנדרה מודי. תחילת המרד בשביתה שהחלה בסוף נובמבר בהשתתפות 250 מיליון עובדים.

השביתה הכללית הגדולה מסוגה בעולם פרצה בעקבות החלטת הממשלה לבטל חוקי עבודה רבים "בגלל מצב החירום שהוכרז כתוצאה ממגפת הקורונה", כפי שתירץ מודי. בין היתר בוטלו שכר המינימום, יום העבודה בן שמונה שעות והתשלום עבור שעות נוספות. עתה רשאים מעסיקים בהודו לשלם שכר נמוך במיוחד ואין מגבלה על שעות העבודה היומיות. השובתים מוחים גם נגד ההפרטות הגדולות המתוכננות. עשר פרדציות איגודים מקצועיים, בכל ענפי המשק, הצטרפו לשביתה ובהן ארגוני עובדים שלא הסתפקו ביממה של שביתה כללית. שלוש המפלגות הקומוניסטיות ההודיות תמכו בשביתה ועתה הן פעילות מאוד במרד החקלאים.

המצור על ניו דלהי

מה שהחל כחסימת כבישים במסגרת ההפגנות במהלכה של שביתה העובדים התפתח בינתיים למחאה המונית של חקלאים – הגדולה ביותר זה עשרות שנים – נגד הרפורמה הניאו-ליברלית במסחר במוצרים חקלאיים.

ארגוני חקלאים ברחבי הודו קוראים עתה לשביתה כלל-ארצית בה ייקחו חלק עובדים וסטודנטים. זאת לאחר כישלון המשא ומתן בינם לבין הממשלה בראשות מודי, ידידו הקרוב של בנימין נתניהו.

המחוסמים שהקימו החקלאים הזועמים סביב הבירה ניו דלהי הפכו מחנות ענק, כשמשפחות שלמות מבשלות וישנות באוויר הפתוח. איגודים מקצועיים, המפלגות הקומוניסטיות וארגוני סיקים תומכים במחנות ומספקים להם מסכות פנים, אוהלים, מזון ומים.

במקביל, חקלאים חסמו כבישים ומסילות רכבת במחוזות המזרחיים והמערביים של המדינה, עיכבו מאות אלפי אנשים בדרכם לעבודה ומנעו ממצרכי מזון מתכלים להגיע לשווקים.

אברהם זליג

אברהם זליג, שמילא בסוף שנות ה-50 ובשנות ה-60 את תפקיד מזכיר מחוז דרום-נגב של מק"י, נפטר בשבוע שעבר. באיחור מה קיבלתי את הידיעה המרה והכואבת על לכתו של חברי, של חברנו, לשעבר חבר הוועד המרכזי של מק"י. הוא נפטר בגיל 92 מנגיף הקורונה בעיר ערד, בה התגורר בשנים האחרונות.

במשך שנים פעלנו יחד יום-יום במחאות ובמאבקים, בהתייעצויות פוליטיות ובדיננים, בכתיבת כרוזים ובהפצתם, בהשתתפות בשיבות הסניפים ועוד. לפעמים נמשכה הישיבה עד לשעות המאוחרות של הלילה. "עכשיו מאוחר וכבר אין אוטובוסים כדי לשוב לבאר שבע, תישן אצלנו, שרה הכינה לך את המיטה", היה מפציר בי.

לזכרו אני רוצה לצטט מתוך ידיעה שפורסמה בעיתון "קול העם" בפברואר 1962:

"לפני ימים אחדים החבר אברהם זליג, חבר ועד מחוז אשקלון-הנגב, האזין בעת נסיעתו באוטובוס לוויכוח ער בין כמה פועלים. בלט ביניהם בעיקר פועל שהאחרים קראו לו קומוניסט. הוא הסביר בהתלהבות את דרך מפלגתנו. משיירו כולם מהאוטובוס, פנה החבר אברהם לפועל ושאלו: תגיד לי, אם אתה מזדהה עם דרך המפלגה הקומוניסטית, אם הפועלים קוראים לך 'הקומוניסט', מדוע אינך מצטרף לשורותינו?

הפועל השיב לו: 'אני באמת ידוע כקומוניסט בהרבה מקומות עבודה. בכמה מקומות עבודה כבר הספיקו הבוסים והמנהלים לסלק אותי, משום שאינני שותק, מסביר ומדריך את הפועלים למאבק. אולם תמיד מכרסם בי הספק אם אמנם ראוי אני להיות חבר המפלגה הקומוניסטית. הרבה לא למדתי, העבודה מאלצת אותי לעתים לנדוד למרחקים. האם בתנאים כאלה יקבלו אותי למפלגה?'. החבר אברהם הזמין את הפועל לישיבת התא המפלגתי בו בערב. שם הוסבר לו שהתפקיד שהוא ממלא בהסברה ובמאבק בין הפועלים בכל מקום בו הוא נמצא, הריהו התפקיד החשוב ביותר, גם אם איננו נמצא בקביעות במקום מגוריו, פועל זה הוא כיום חבר המפלגה".

דרכו של זליג לא הייתה קלה. היה קומוניסט יהודי המאמין בזכות שני העמים להגדרה עצמית, בעת שהייתה זו עמדת מיעוט בחברה היהודית-ישראלית והיו משלמים עליה מחיר אישי כבד. אך היא הייתה ונותרה הדרך היחידה לשלום ולשוויון.

נוח על משכבך בשלום, חבר. סלח לי שלא נפרדנו כמו שצריך; אתה לבטח תסלח לי...

שחדה אבן ברי

המרחב תחת השלטון האסלאמי רבה, העירייה כמעט לא השקיעה כספים בפיתוחם. עד הקמתה של רשות העתיקות בשנת 1990, נערכו בעיר רק חמש חפירות ארכיאולוגיות. עד היום טרם בוצעה בעיר חפירת מחקר נרחבת. גם הפיתוח התיירותי בעיר לוקה בחסר, ולא קיימת שום תוכנית כוללת לפיתוח התיירות בה. בשנת 2016 הבטיח שר התיירות דאז, יריב לוין (הליכוד), להשקיע כספים בפיתוח ובשדרוג של אתרי התיירות המרכזיים בעיר. בפועל הושקעו כספים רק בפיתוח אתרים נקודתיים, בהם בריכת הקשתות.

ללא תוכנית, ללא השקעות

"ההתמקדות באתרים מסוימים בלא תוכנית כוללת מונעת מהעירייה בחינה מדוקדקת של אתרי המורשת המרכזיים של העיר והכנת תוכניות כדי לשלב אתרים בתהליכי פיתוח רחבים יותר", צוין במסמך. כפועל יוצא, אתרים רבים המשקפים את המורשת המוסלמית והפלסטינית של העיר מוזנחים ואפילו נמחקים. חמאם רדואן שבמרכז העיר העתיקה של רמלה הוא מבנה מרשים המתוארך לתקופה העות'מאנית. כיום חדר המבוא שלו חשוף ומגודר, אך שאר חלליו קבורים מתחת לחניון של אולם אירועים סמוך. בשל מיקומו המרכזי, הוחלט לאפשר את השימור והפיתוח של האתר, אולם בסופו של דבר החלטה זו לא יצאה אל הפועל. בשטח הפתוח של החמאם משליכים עוברים ושבים פסולת וקבלני בניין באזור מרוקנים בו פסולת בניין באופן בלתי חוקי.

הרובע הארמני בעיר סובל גם הוא מהזנחה. על פי עדויות היסטוריות, מאז התקופה הצלבנית חיה ברמלה קהילה ארמנית. בשנת 2001 החליטה העירייה להרוס חלקים גדולים של הרובע על מנת להקים חניון לבאי השוק שבקרבת מקום. "מבקרים חדי עין המגיעים לאזור יכולים להבחין כיום בשרידי המבנים המפוארים במקום, אך בלא שום שימור גם הם הופכים עיי חורבות. נדמה כי בלי להפחית בחשיבות המובנת של מציאת מקומות חנייה למבקרים המגיעים לשוק של רמלה, נדרשת תוכנית סדורה וכוללת לפיתוח העיר ולשימור אתרי המורשת שלה".

שימור אתרים סלקטיבי בישראל

אפליה בוטה בעיר רמלה

העמותה "עמק שווה" פרסמה באחרונה מסמך הבוחן את השימור של אתרי המורשת המזוהים עם היסטוריה יהודית לעומת השימור של אתרי מורשת המזוהים עם תרבויות מיעוטיות בישראל. במסמך שני חלקים. החלק הראשון בוחן את מדיניות הממשלה בשימור ובפיתוח של אתרי מורשת מתוך התמקדות במערכות החוקים, בפרויקטים הממשלתיים, במימון לאתרים ובחלוקת התקציב הממשלתי. החלק השני מציג את עבודות השימור בשנים האחרונות בשלוש ערים עתיקות: באר שבע, רמלה ויפו.

במסמך "עמק שווה" נכתב: "הערים הללו שונות זו מזו במעמד הסוציו-אקונומי, ולמעמדן יש השפעה ישירה על חוזקם של המנגנונים העירוניים המאפשרים את הניהול שלהן ואת מעמדן הסמלי בחברה הישראלית בכללותה; אך הן דומות זו לזו בכך שהתפתחותן ההיסטורית של כל אחת מהן מלמדת על חשיבותן של אוכלוסיות לא יהודיות להתפתחות הארץ לאורך הדורות". המסמך מלמד כי קיימת הטיה מובנית במערכות החוקים בישראל: "הטיה זו מעודדת חלוקה לא שוויונית של המשאבים המיועדים לפיתוח אתרי מורשת בישראל: מצד אחד, היא מאפשרת התמקדות באתרים המייצגים מורשת יהודית של המרחב; מצד שני, היא מעודדת את ההתעלמות ואת המחיקה של אתרים המייצגים מורשת שאינה יהודית של המרחב".

אחת הערים המפוארות בעולם

שיא תפארתה של רמלה היה במאות ה-10 וה-11 לספירה, אז היא התפרסה על פני כ-4 קמ"ר. ההיסטוריון בן המאה ה-10 אל-מוקדסי תיאר אותה כאחת הערים המפוארות ביותר בעולם באותה תקופה. לאורך שנות קיומה של העיר נבנו בה מפעלים הנדסיים מהמרשימים בישראל: אמת מים הובילה מים לעיר ממעיינות המים ליד תל גזר, הנמצאים כ-10 ק"מ מרמלה. את המים אגרו במערכת בריכות הפזורה ברחבי העיר. המסגד הלבן בעיר נבנה ככל הנראה עם הקמתה ושימש כמסגד הגדול שלה.

רמלה המשיכה להתקיים כעיר רב תרבותית ברציפות אל תוך המאה ה-20. בשנת 1948 היא נכבשה בידי כוחות צה"ל ב'מבצע דני'. מתוך 17 אלף תושבי העיר נותרו רק כ-400, והם רוכזו בשכונה אחת בעיר שנודעה בכינוי "גטו רמלה".

במקום התושבים הערבים-פלסטינים שגורשו, שוכנו ברמלה תושבים חדשים שהגיעו לישראל בגלי ההגירה הגדולים לאחר הקמתה. לאורך השנים לא הושקעו תקציבים משמעותיים בפיתוח העיר והיא הייתה לעיר ענייה בתחתית המדרג הסוציו-אקונומי בישראל. לפי המדד שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2019 שויכה רמלה לאשכול 4 מתוך 10. בשנת 2018 חיו ברמלה כ-75 אלף תושבים, ובהם 57 אלף יהודים ו-18 אלף ערבים.

לפי ממצאי "עמק שווה", על אף שבעיר קיימים מבנים מונומנטליים שחשיבותם ההיסטורית להבנת התפתחות

תערוכה של מלך ברגר:

התנאי לשגשוג האנושות

תערוכה מוזיאלית ראשונה של האמן הוותיק מלך ברגר, יליד 1926, נפתחה בשבוע שעבר (10.12) במוזיאון תל-אביב תחת הכותרת: "התנאי לשגשוג האנושות". ברגר הקומוניסט פעל במשך עשרות שנים מחוץ למעגלים הממוסדים של עולם האמנות המקומי.

עבודותיו, פרי יצירתו משנות ה-70 ועד לשנות האלפיים, עשויות חומרים מהטבע ובהם זרעים, נוצות, קליפות עצי תמר, חלוקי אבן קטנים ואבנים גרוסות. הן משקפות ערכים אנושיים, מעמדיים ופוליטיים. לדברי אוצרת התערוכה, רותי דירקטור, "היצירה של מלך ברגר מציגה דוגמא לא צפויה של אמנות מגויסת. זו אמנות מגויסת לרעיונות, חדורת אמונה, וכזו שלוקחת על עצמה להעביר מסר".

ברגר נולד בגבול צ'כיה-אוקראינה ובגיל שלוש היגר עם הוריו, חסידי חב"ד, לברזיל. בנעוריו חבר לתנועה הקומוניסטית והתחיל את פעילותו במסגרת מאבקי עובדים. בשנת 1951 היגר לישראל. ברגר הוא חבר מק"י ותיק והיה שותף במאבקים חברתיים רבים למען זכויות העובדים, הסביבה ותושבי השכונות. התערוכה תינעל ב-1 במאי.

המצור על בלפור

פדרציית הנשים בת 75

תנועת נשים דמוקרטיות בישראל (תנד"י), שיגרה השבוע ברכה לפדרציה הבינלאומית של הנשים הדמוקרטיות במלאות 75 שנה לייסודה. על הברכה חתומות פתחיה סגיי, מזכ"ל תנד"י, ותמר גוז'נסקי, נשיאת התנועה.

בעת ייסודה בנובמבר 1945 בפריס, קבעה הפדרציה שפעילותה תתמקד במערכה נגד הפאשיזם ולמען השלום, לשוויון זכויות מלא לנשים ולהגנה על זכויות הילדים.

תנד"י נמנית עם תנועות נשים ב-160 מדינות החברות בפדרציה. בברכה נאמר, כי תנד"י הוקמה ב-1951 כארגון משותף של נשים יהודיות וערביות. הוא נאבק לסיום הכיבוש, לפינוי ההתנחלויות ולמען שלום ישראלי-פלסטיני צודק ויציב. בחודשים האחרונים נוטלות הנשים בישראל, וביניהן חברות תנד"י, חלק פעיל במערכה ציבורית רחבה להגנת הדמוקרטיה וחופש הביטוי וההפגנה מפני המגמות הדיקטטוריות של הממשלה בראשות נתניהו.

פדרציית הנשים מובילה מאבקים לביעור האלימות כלפי נשים, להעצמת נשים ולעידודן ללמוד ולעבוד מחוץ לבית, להגנת הזכויות של הנשים העובדות ולמען הבטחת ייצוג הנשים בכל המוסדות הנבחרים. בהקשר זה מצוין בברכה, כי תנד"י יזמה את הקמתם של מקלטים לנשים הסובלות מאלימות ותומכת בהצעת החוק שמטרתה לחייב גברים אלימים להשתתף בסדנאות נגד אלימות. כמו כן יזמה תנד"י את החוק לחינוך חינוך לבני שלוש עד חמש שנים, המיושם כבר בישראל.

ארגוני המחאה נגד בנימין נתניהו וממשלתו הימנית קיימו במוצ"ש (11.12) הפגנה סמוך למעונו הרשמי ברחוב בלפור בירושלים, זה השבוע ה-25 ברציפות. אלפים הפגינו בכיכר פריס, ומאות מפגינים חסמו את צומת הרחובות ברנר ואחד העם – הסמוכה למעון ראש הממשלה – במסגרת "המצור על בלפור". למרות חסימות המשטרה הצליחו המפגינים להתקרב למעון, תוך שהם נושאים לפידים וקוראים לראש הממשלה להתפטר לאלתר. ברחובות הסמוכים נעצרו או עוכבו לחקירה שלושה מפגינים בגין חסימת תנועת הרכבת הקלה ובגין הפרת הסדר. כולם שוחררו כעבור זמן קצר. סמוך לבית משפחת נתניהו בקיסריה התגודדו מאות מפגינים שקראו בין היתר: "באנו חושך לגרש", "יחד ננצח" ו"תתפטר, לא רוצים אותך יותר".

מחאה התקיימה גם ליד ביתו של ראש הממשלה החליפי בני גנץ בראש העין. ההפגנה מול ביתו של גנץ נערכה, לדברי הדגלים השחורים "משום שבשלו התנאים להחלפת נתניהו עוד בשבוע הקרוב – ומי שמונע זאת הוא בני גנץ. הדגלים השחורים קוראים לגנץ: 'הגיע הזמן לממשלת מעבר ללא נתניהו – הוצא את ביבי מבלפור ועכשיו'".

מוקדם יותר נערכו הפגנות ברחבי הארץ מצפון ועד הדרום, בגשרים ובצמתים. כמדי שבוע, הפגינו פעילי חד"ש ומק"י ליד הצמתים בגליל ובמשולש במסגרת "משמרות הדגלים האדומים". הפגנות נערכו בערים נוספות, לרבות חיפה, תל-אביב, יפו וחולון. במרכז חורב בחיפה עיכבה המשטרה לחקירה אם ובתה (51 ו-22) מקריית אתא, תושבת נשר (63) וגבר מחיפה (66) בחשד "לתקיפה הדדית" בעת הפגנה נגד ממשלת הימין.

עוצרים את הגירוש בשיח' ג'ראח

הפגנה נגד נישול עשרות משפחות פלסטיניות

מבתיהן בידי עמותות המתנחלים

יום שישי, 18.12, בגן הציבורי של שיח' ג'ראח בשעה

14:30; לפרטים נוספים - צילי: 052-2908302

גלריה הגדה השמאלית

תערוכה: "חופשה ללא תשלום"

מיצירות שני סאסי, ישראל ספרא, שירי לס וסיון לביא

ימי שלישי 17:00-14:00, שישי ושבת 10:00-14:00

השבוע באתר "זו הדרך"

מאבק הרופאים המתמחים, הפגנת המסעדים בכנסת, הישגים פמיניסטיים בארגונינו, ועוד...

zoha.org.il

בחירות לאגודות הסטודנטים

בבחירות שנערכו השבוע (15.12) לאגודת הסטודנטים באוניברסיטת ת"א הכפיל תא הסטודנטים של חד"ש את כוחו במועצה – משניים לארבעה נציגים, וזכה בכ-11% מהקולות. במקביל, באוניברסיטת חיפה נמשכת המערכה נגד ניסיונה של אגודת הסטודנטים לסכל את ניצחונה של הרשימה היהודית-ערבית שהתמודדה בבחירות שנערכו בשבוע שעבר (9.12). לדברי חברי חד"ש בתא הסטודנטים, "הנהלת האגודה היוצאת החליטה לבטל את הכרעת הבחור בבחירות ומסרבת לפרסם את תוצאותיהן". ברשימה היהודית-ערבית חברים תאי הסטודנטים של חד"ש, בל"ד, עומדים ביחד ועו"סים שינוי – התארגנות ארצית של הסטודנטים לעבודה סוציאלית.

פעילי חד"ש הדגישו: "עוד לפני שההצבעה נסתיימה והחליטו לבטל את התוצאות, גילינו שהנהלת האגודה מחקה מספר הבחורים סטודנטים – בעיקר סטודנטים ערבים – שתמכו בנו". עוד הם שואלים: "מדוע מסרב יו"ר ועדת הפרסם את תוצאות הבחירות? מדוע מסרב יו"ר ועדת הבחירות להעביר את התוצאות לחברי ועדת הבחירות, אך בכל זאת הגנים אותן להנהלת האגודה?". חברי הרשימה עתרו לבית המשפט ודין בעניינם יתקיים ב-24 בדצמבר.